

VERFRAAIING VAN GEBIT TREND BIJ VOLWASSENEN

'Beugelbekjes'. Niet alleen kinderen, ook volwassenen lopen rond met een beugel. Aan scheefstaande tanden is gelukkig op oudere leeftijd nog veel te doen. De orthodontist, ofwel 'beugeltandarts' krijgt tegenwoordig jong en oud op zijn spreekuur. Daniël van der Meulen van de praktijk Sleutel, De Groot en Van der Meulen in Leeuwarden en Dokkum constateert zelfs een trend bij volwassenen om het gebit te laten fatsoeneren.

Als meisje had Ytje de Jong-Hallemma (43) uit Franeker al een hekel aan de spleet tussen haar voortanden. Na het wisselen waren niet vier voortanden doorgekomen maar slechts twee. Om de aandacht van haar mond af te leiden liet ze het haar groeien. 'Op het laatst hing het op mijn dijen. Ik had een meter haar en je kunt wel nagaan dat ik daar veel positieve opmerkingen over kreeg. Maar ik bleef ontevreden over dat bekle. Op de foto's kijk ik dan ook altijd van opzij de camera in. Ik heb bijna geen foto's waar ik lachend, recht in de lens kijk.'

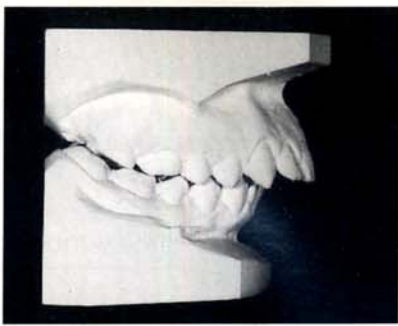
'Elk half jaar had ik een discussie met mijn tandarts en vroeg ik hem, of er nou niets te doen was aan dat spleetje. Naar zijn idee was ik te oud en had ik te veel vullingen voor een losse beugel. Zo ging dat een tijdlang door. Een paar jaar geleden liet mijn nichtje die een jaar jonger is dan ik, zich aan haar kaak opereren. Zij had een kleine onderkaak en weinig kin, dankzij een operatie en een vaste beugel kreeg zij een prachtig gezicht. Toen ben ik voor een second opinion naar een andere tandarts gestapt. Die vertelde me dat noch mijn leeftijd, noch de vullingen een belemmering waren. Wel had ik ontstoken tandvlees en daaraan zou ik iets moeten doen, wilde ik voor een beugelconstructie in aanmerking komen.'

'Een jaar lang ben ik naar de mondhygiëniste gegaan om mijn tandvlees weer gezond te krijgen. Daarna kon ik bij de orthodontist terecht. Hij heeft een vaste beugel aangemeten die ik anderhalf jaar, dag en nacht, heb gedragen. De spleet tussen mijn voortanden is weg, die zit nu aan de zijkant waar mijn ei-

Orthodontist Daniël van der Meulen controleert het gebit van Jikke Sikkema.

Foto's:
Harry Blokkzijl

ken waardoor er meer ruimte in de bovenkaak kwam. Terwijl ik op twee jaar had gerekend, hoefde ik maar dertien maanden een beugel te dragen, toen stonden mijn tanden al perfect. Ik ben heel tevreden. Als je problemen hebt die door zo'n beugel zijn te verhelpen, kan ik het iedereen aanraden.'

Kunstgebit

Daniël van der Meulen: 'Veel mensen denken dat als je uitgegroeid en dus groot bent, de orthodontist niets meer voor je kan doen. Dat is niet waar. Vijf procent van onze mannelijke patiënten en tien procent van de vrouwelijke is ouder dan achttien jaar. Steeds vaker zien we moeders eerst de resultaten van hun kind afwachten om daarna zelf voor behandeling aan te kloppen. Het komt nu wel eens voor dat we twee kinderen uit een gezin én hun moeder tegelijk in behandeling hebben.'

Hulp van de orthodontist is de laatste tien, vijftien jaar voor iedereen toegankelijk geworden. Van der Meulen: 'Hele generaties hebben niet of onvoldoende de mogelijkheid gehad om hun tanden recht te laten zetten. Sommige mensen kozen daarom al snel voor een kunstgebit.' Keurig in het gelid staande tanden en kiezen geven niet alleen een fraaier beeld maar kunnen ook gebitsproblemen voorkomen.

De orthodontist kan niet iedereen regelmatig trekken beloven. Volwassenen met scheefstaande tanden kan hij wel helpen, maar is er sprake van wanverhoudingen in de kaken, dan zal ook de kaakchirurg moeten opereren. 'De kaken zijn dan uitgegroeid en met een beugel niet meer te vergroten of te verkleinen. Komt een volwassene in aanmerking voor een beugel, dan is iedereen geneigd te denken dat de behandeling langer gaat duren dan bij een kind. Toch is dat niet waar: de tanden zijn bijna net zo makkelijk bij te sturen als bij een kind in de groei. Ik heb hier wel eens een moeder gehad die nog sneller klaar was dan haar zoontje hoewel die eerder was begonnen. Bij volwassenen is de motivatie groot en ze gaan veel secuurder dan kinderen met de beugel om.

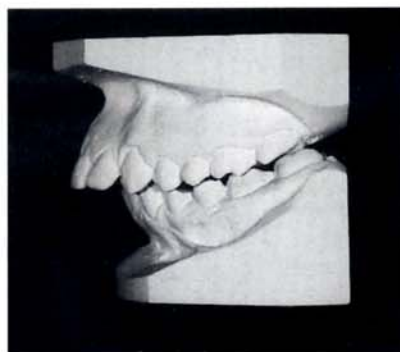
Ziet een orthodontist meisjes in verband met de groei het liefst tussen de negen en de twaalf en jongens tussen de tien en de dertien jaar, als patiënten zijn uitgegroeid worden er geen leeftijdsgrenzen meer gehanteerd. De behandeling van een meisje van achttien is dan, technisch gezien, dezelfde als van haar moeder. Iemand van vijftig kan daarom best

in aanmerking komen voor een beugel. Wel moet het tandvlees gezond zijn en dienen de tanden stevig in het bot te staan. Het zijn voornamelijk vrouwen die zich op volwassen leeftijd bij de 'beugeltandarts' melden, omdat bij hen het cosmetische aspect een voorname rol speelt. 'Bovendien zijn het vaak moeders die met hun kind in onze praktijk meekomen zodat de drempel al wat lager ligt. Mannen komen hier eigenlijk alleen vanwege functionele klachten.'

Slotjes op de tanden

De beugels die door volwassenen gedragen worden zijn allemaal vaste constructies. Dat wil zeggen dat er metalen slotjes op de tanden worden gelijmd die via metalen draden met elkaar zijn verbonden. De patiënt kan deze apparatuur niet zelf verwijderen zodat er 24 uur per dag een lichte druk wordt uitgeoefend op de tanden in de richting die gewenst is. Tijdens de controles, eens per vijf weken, kan de orthodontist indien nodig de spanning 'bijsturen'. Duur, zo'n complete behandeling? Van der Meulen: 'De duurste beugel, inclusief alle behandelingen over twee en een half jaar, kost zo'n 4500 gulden. Al naar gelang de verzekering moet men óf een eigen bijdrage óf het complete bedrag betalen.'

Grofweg zijn de patiënten in twee groepen in te delen: mensen die meer tanden missen en die ruimte opgevuld willen hebben en mensen met ruimtegebrek in de mond. Van nature hebben tanden de neiging om in de loop der jaren naar voren te schuiven. Als men een licht ruimtegebrek had, zal dat langzaam erger worden, zo zelfs dat soms een tand helemaal niet meer in de rij past. De gemakkelijkste oplossing zou zijn die 'overbodige' tand dan maar te trekken. Een dergelijke simpele truc past niet in de werkwijze van de orthodontist. Van der Meulen: 'Een voorbeeld. Ik kreeg hier een mevrouw die twee vooruitstaande hoektanden in de bovenkaak had. Het voorstel van haar

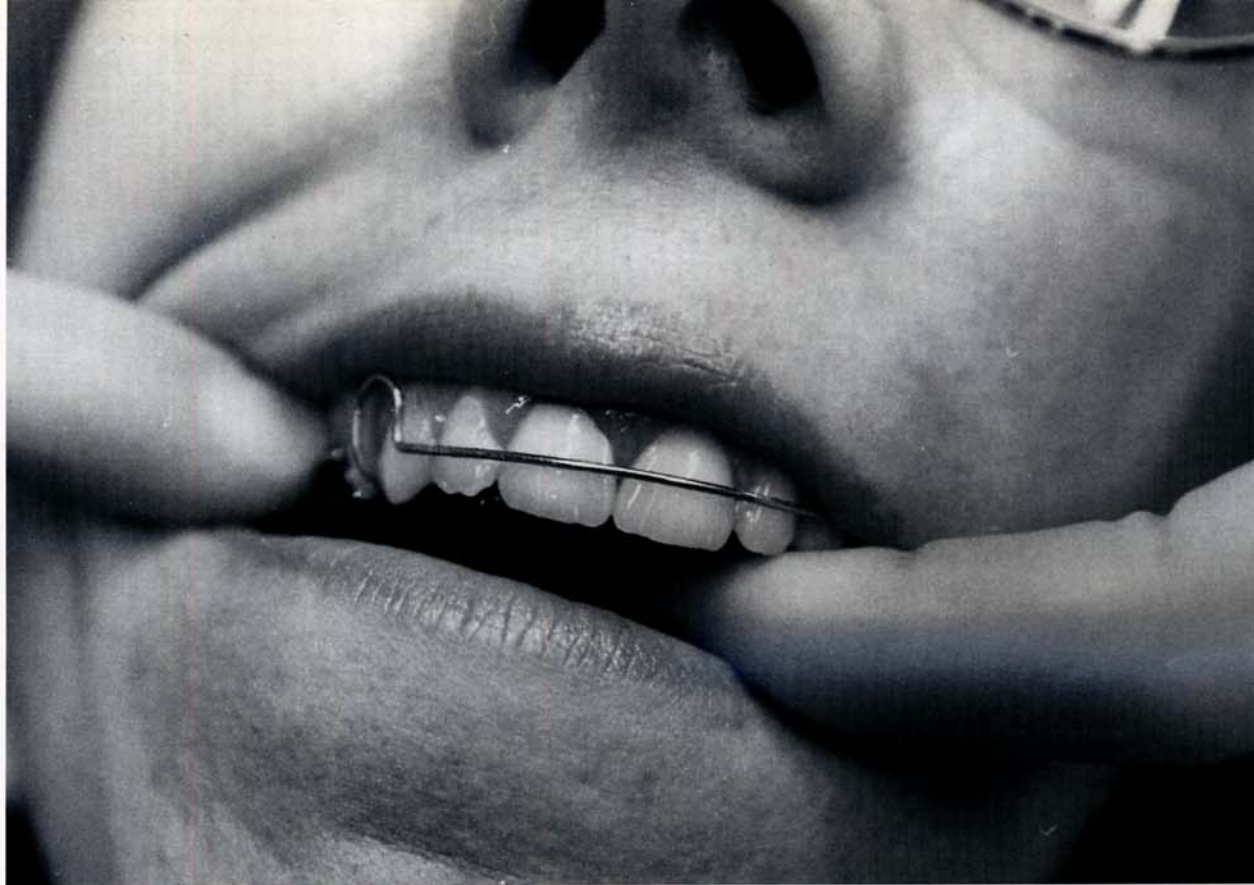

gen tandarts een etsbrug met een kunststand voor heeft gemaakt. Het resultaat is prachtig, het is helemaal naar mijn zin. De reacties van mijn omgeving op die vaste beugel? Heel wisselend. Sommigen durfden niets te zeggen uit angst dat het een pijnlijk onderwerp voor me was. Anderen waren heel enthousiast en vonden het knap dat ik zoiets nog aandurfde.'

Kapper

Omdat de verzekering een deel van de behandeling vergoedde, hebben Ytje en haar man van tevoren de financiële kant goed doorgepraat. 'Ik had een sterke troef om mijn man snel te overtuigen: in de tien jaar dat ik mijn haar zo lang had, kwam ik niet bij de kapper. Als je op zou tellen wat ik in die jaren heb uitgespaard, dan kom je op een fors bedrag. Bovendien: mijn man heeft als kind een beugel gehad waardoor hij nu een prachtig gebit heeft. Nu was ik aan de beurt.'

Jikke Sikkema-Talman (36) uit Burgum heeft ook net een beugelperiode achter de rug. Vooruitstekende boventanden waren het probleem. 'Als kind was die scheefstand nog niet zo erg hoewel het in deze tijd misschien gecorrigeerd zou worden. In ieder geval viel het me in die tijd niet zo op. Na mijn twintigste kwamen mijn boventanden steeds meer vooruit te staan. Ik ging er niet onder gebukt, had er ook geen complexen door. Maar toch, leuk vond ik het niet. Als er foto's werden gemaakt hield ik mijn mond op zo'n moment dicht.' 'Ik had het er wel eens over met mijn oude tandarts, maar volgens hem kon alleen een operatie uitkomst bieden en dat had ik er niet voor over. Toen ik een paar jaar geleden een nieuwe tandarts kreeg, heb ik het onderwerp opnieuw ter sprake gebracht. Ook hij dacht aan een operatie en ik ben voor een consult naar een kaakchirurg gegaan. Omdat ik heel erg tegen zo'n ingreep op bleef kijken, wilde de orthodontist het toch proberen met een vaste beugel. Er werden twee kiezen getrok-

tandarts was, deze tanden te trekken en ze te vervangen door een frame-prothese. Dat is een uitneembaar ijzeren plaatje, dat klemt rond de naastliggende kiezen waaraan - in dit geval - twee kleinere kunsttanden vastgezet kunnen worden. Ons alternatief was om twee kiezen achterin de kaak te trekken, daardoor ruimte te maken en met een beugel de hoektanden recht te zetten. Deze behandeling is klaar en het resultaat is heel fraai. Deze mevrouw hoeft nu geen prothese te dragen.'

Het is frappant, zo zegt de orthodontist, om te zien dat bepaalde afwijkingen soms in één familie voorkomen. Vooruitstekende of naar achteren liggende boventanden, zelfs een draaiing van een enkele tand kan erfelijk zijn. Ook al heeft een beugel de tanden in een fraaie stand gebracht, daarmee is een patiënt er nog niet, zo waarschuwt Van der Meulen altijd. 'Geen enkele verandering is stabiel. Tandem hebben de neiging om weer in de oude stand terug te draaien.'

Bovendien zijn in de mond allerlei krachten aan het werk bij het praten, kauwen en slikken. Deze krachten werken, net als een beugel, ook op de tanden. Bij sommige gewoonten, zoals mondademhaling, zijn die krachten erg ongunstig voor de stand van het gebit. Daarom is niet alleen de behandeling belangrijk, maar ook de periode daarna. Vaak adviseer ik dan ook om een beugel voor 's nachts te dragen. Vergelijk mijn

Volwassenen gaan secur om met hun beugel

behandeling maar met de verbouwing van een huis. Als het karwei er op zit, kun je niet achterover leunen. Je moet je huis bijhouden en dat geldt precies zo voor je gebit. Toch is mijn ervaring dat volwassenen hierin heel secuur zijn. Als ze zien hoe mooi het resultaat is willen ze ook hun best wel doen om dat te behouden.'

AUKJE MULDER

*Het gebit van
Fikke Sikkema
vóór (gipsafdruk)
en na de
behandeling.*

